

Likabehandlingsplan

Göteborgs Högre Samskola

2016

Bilaga 2

Likabehandlingsplan – plan mot kränkande behandling

Kapitelindelning

1. Inledning
2. Vision
3. Lagstiftning
4. Underlag inför utvärdering av föregående läsår
5. Främjande arbete utifrån diskrimineringsgrunderna
6. Främjande arbete – övergripande
7. Kartläggning och analys
8. Förebyggande arbete utifrån kartläggning och analys
9. Åtgärder i akuta situationer

Bilagor

- A1. Definitioner
- B1. Mobbning – åtgärder vid kränkande behandling
- B2. Mobbning – genomförda åtgärder vid kränkande behandling
- C. Samskolekursen och varsamarbetet
- D. Arbetsplan "Varsam" (Lilla skolan)

1 Inledning

Likabehandlingsplanen är efter kapitel om vision och lagstiftning utformad enligt följande huvudprinciper:

- **Utvärdering** av förra årets insatser.
- Beskrivning av det **främjande** arbetet som pågår hela tiden.
- **Kartläggning och analys.**
- Beskrivning av det **förebyggande** arbetet utifrån vad kartläggningen visat på.
- **Åtgärder** i akuta situationer.

2 Vision

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter – flickor som pojkar och oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Alla elever har rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

I vår skola tror vi på jämlikhet, åsiktsfrihet, religionsfrihet och demokratisk öppenhet. På Samskolan behandlar vi varandra på ett respektfullt sätt och motverkar alla former av kränkande behandling.

Vid Göteborgs Högre Samskola gäller:

- Att all personal aktivt förhindrar alla former av kränkningar och diskriminering
- Att föräldrar och elever aktivt motverkar alla former av kränkande behandling och diskriminering
- Att ingen skall utsättas för någon form av kränkande behandling och diskriminering
- Att om kränkande eller diskriminerande behandling trots detta äger rum skall en rad åtgärder vidtas för att kränkningen och diskriminering omedelbart ska upphöra.

3 Lagstiftning

Sedan 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i två regelverk:

Skollagen 2010:800

Diskrimineringslagen 2008:567

Bestämmelserna i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling och ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Om trakasserier eller andra kränkningar äger rum i eller i samband med verksamheten är huvudmannen skyldig att utreda och åtgärda det inträffade.

Diskriminering, kränkande behandling och trakasserier

Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Se bilaga A.

Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering kan ske genom att behandla alla lika genom att tillämpa en bestämmelse som verkar neutral. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Kränkande behandling är handlingar som kränker en elevs värdighet men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkande behandling kan vara fysisk (slag, knuffar), verbal (hot, svordomar, öknamn), psykosocial (utfrysning, grimaser), texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier och meddelanden på olika webb-communities). Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling där en eller flera personer med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en person skada eller obehag. Detta kan även ske via Internet, s.k nätmobbning.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för **sexuella trakasserier**. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade och upplevs som kränkande. Det kan också handla om sexuell jargong.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

Vilka ser till att lagen följs?

Skolverket och diskrimineringsombudsmannen, DO, ska utifrån sina ansvarsområden se till att lagen följs. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom att ett barn och elevombud för likabehandling ska tillvarata det enskilda barnets och elevens rättigheter. Ombudsmannen och barn- och elevombudet får rätt att föra skadeståndstalan för ett barn eller en elev.

4 Underlag för utvärdering av föregående läsår

4.1 Lilla skolan

Mål	Åtgärd	Ansvar	Status
Ha ett tydligt dokumenterat värdegrundsarbete i åk 1 – 6 där det för alla är tydligt vad som ska göras och när det ska göras.	Uppdatera Varsamplanen. Vidareutveckla Årshjulet på Lilla skolan.	Skolledningen, Lilla skolans PR	Pågående arbete.
Att ännu mer effektivt i klasserna på klassråd arbeta med de frågor som kommer från elevråd och kompisråd.	Hjälpa särskilt de yngsta representanterna att få med sig skriftlig information från möten till klassen och vice versa. Arbeta för att öka närvaron på de olika råden.	Ansvariga vuxna för elevråd och kompisråd, klasslärare.	Pågående arbete.

4.2 Stora skolan

Mål	Åtgärd	Ansvar	Status
På Bältgatan: Trygga korridorer och matro i lilla matsalen.	Fler vuxna rör sig i hemkunskapskorridoren. Fler vuxna i lilla matsalen. Se över möblering och skåpsplacering.	Alla vuxna Skolvärd APT Vaktmästare	Förbättrad belysning i hemkunskapskorridoren. Soffor strategiskt placerade.
På Stampgatan: Trygga korridorer på plan 3.	Fler vuxna rör sig på plan 3. Se över skåpsplacering.	Alla vuxna och speciellt med arbetsrum på plan 3. Vaktmästare APT	Vandrande resurs på SA. Ny inredning i SA-sal.
Följa upp förekomst av ”skojbråk” och ”psykosocial” kränkning i form av negativa blickar och kroppsspråk.	Skapa mer utrymme i schemat för att hinna stanna upp, reda ut, markera och visa omsorg.	Skolledning Alla vuxna APT	10-minutersraster införda från HT-15.

5 Främjande arbete utifrån diskrimineringsgrunderna

Kön

Mål

All verksamhet på vår skola ska genomsyras av ett genusperspektiv för att öka jämställdheten. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering på grund av kön.

Aktiviteter för att nå målen

Åk 1 – 6

- Vi arbetar för en jämställd skola genom att ha ett genusperspektiv på skolans organisation och verksamhet.
- Lilla skolan arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbete under samlingsnamnet ”Varsam” – se Bilaga D.
- Genom att använda sociala berättelser, samarbetsövningar och rollspel arbetar man i klassen med att kunna läsa av och förstå andra människor, samt reflektera över villkor i samhället och i den egna gruppen.
- I början av varje läsår intensifieras värdegrundsarbetet i klasserna genom en ”Varsamperiod”. Denna avslutas i samband med skolans födelsedag då vi talar om det speciella med att för över 100 år sedan ha en skola för pojkar och flickor tillsammans och hur vi respekterar och bygger vidare på den andan idag.
- I undervisningen av ämnen där det traditionellt finns könsroller arbetas aktivt med att arbeta bort dessa. I musikundervisningen är det till exempel självklart att alla elever oavsett kön spelar både trummor, harpa, bas, klaviatur och elgitarr samt sjunger.
- Under VT-2015 har en jämställdhetsgrupp bildats med elevrepresentanter ur åk 5 och 6. Eleverna får diskutera jämställdhet och normer i samhället och prata om hur vi på skolan kan öka flickors och pojkars handlingsutrymme.
- All gruppindelning i undervisningen sköts av läraren.
- Allt Montessorimaterial är könsneutralt.

Åk 7 – 9 och gymnasiet

- Vi arbetar för en jämställd skola genom att ha ett genusperspektiv på skolans organisation och verksamhet.
- I Samskolekursen i åk 7 och gymnasiets åk 1 talar vi om Samskolans historia, om det speciella med att för över 100 år sedan ha en skola för pojkar och flickor tillsammans och hur vi respekterar och bygger vidare på den andan idag.
- Klassföreståndare och handledare har tid för att arbeta med gruppen och skapa gemensamma värderingar. Detta sker genom övningar som vi har arbetat fram gemensamt men också hämtat från Värdegrunden.se.
- I en delkurs av Samskolekursen i åk 7 koncentrerar vi oss på fördjupning i användandet av sociala medier. Vi gör där en kartläggning tillsammans med

eleverna av hur de använder sociala medier. Därefter använder vi kartläggningen för att försöka få eleverna att förstå varför de gör som de gör i sociala medier. Vi kopplar ihop det med socialpsykologi i förenklad form för att eleverna själva ska kunna förstå hur de agerar och de konsekvenser som sker av gruppträck.

- I en annan del av samskolekursen i åk 8 arbetar vi med normer och värde. Belyser frågor kring jämställdhet, fördomar och normer utifrån olika klassers behov.
- Inom elevens val har idrottskurser omarbetats och getts nya namn för att motverka skev könsfördelning. ”Hur individens val av idrotter och andra fysiska aktiviteter påverkas av olika faktorer, till exempel kön.” (Ur kursplanen)
- Frågor som känns angelägna, såsom ”vem är jag”, om självförtroende och självbild, manligt/kvinnligt är exempel på utgångspunkter för diskussion och övningar i kursen Livskunskap på elevens val.
- All gruppindelning i undervisningen sköts av läraren.

Utvärdering: Kontinuerligt. Utvärderas när kvalitetsredovisningen upprättas.

Ansvar: Skolledning samt lärare.

Etnisk tillhörighet

Mål

På vår skola ska alla elever oavsett etnisk eller kulturell tillhörighet ha samma rättigheter och möjligheter. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering på grund av etnisk eller kulturell tillhörighet.

Aktiviteter för att nå målen

Åk 1 – 6

- I undervisningen ser vi det som en stor tillgång att ha elever från olika kulturer som kan bidra med olika perspektiv.
- Eleverna i åk 5 och 6 arbetar med materialet som tas fram i samband med World Children Prize vilket ökar förståelsen för levnadsvillkoren i andra delar av världen.
- Eleverna på Samskolan deltar i den mångkulturella Hammarkullekarnevalen.
- All gruppindelning i undervisningen sköts av läraren.

Åk 7 – 9 och gymnasiet

- I undervisningen ser vi det som en stor tillgång att ha elever från olika kulturer som kan bidra med olika perspektiv.
- Studieresa till Auschwitz för alla elever i årskurs 2 på samhällsvetenskapsprogrammet.
- Mentorsverksamhet, gemensam SA och gemensamma aktiviteter mellan Samskolans gymnasium och SPRINT-klassen.

Utvärdering: I samband med kvalitetsredovisningens upprättande.

Ansvar: Skolledningen

Religion eller annan trosuppfattning

Mål

På vår skola ska alla elever oavsett religion eller annan trosuppfattning ha samma rättigheter och möjligheter. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering på grund av religion eller annan trosuppfattning.

Aktiviteter för att nå målen

Åk 1 – 6

På grundskolan inom ramen för religionsämnet arbetar vi med följande innehåll för att främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Åk 1 – 3

- När högtider infaller inom Kristendomen, Islam och Judendomen tar man i undervisningen upp dessa högtider och dess traditioner genom filmer, berättelser och sånger. Vi vet att ökad kunskap leder till ökad förståelse som leder vidare till ökad respekt.
- Studiebesök på religionsanknutna platser.

Åk 4 – 6

- Arbete med världsreligionerna, dess centrala begrepp och tankar samt hur religioner påverkar samhället. Vi vet att ökad kunskap leder till ökad förståelse som leder vidare till ökad respekt.
- Studiebesök på religionsanknutna platser.
- Samtal om etik, identitet och livsfrågor.

Åk 7 – 9 och gymnasiet

- Skolavslutningar sker i neutrala lokaler för alla stadier.
- Vid terminsplanering finns multireligiös almanacka för att ta hänsyn till olika religiösa högtider samt ge möjlighet till ledighet för att fira högtider.
- Skolrestauranger ger möjlighet till olika matval för olika trosuppfattningar.

På grundskolan inom ramen för religionsämnet arbetar vi med följande innehåll för att främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Åk 7 – 9

- Undervisning i de fem världsreligionerna.
- Undervisa eleverna i identitet och livsfrågor (sexualitet, kärlek och hur detta skildras i populärkulturen). Undervisning i hur religioner och andra livsåskådningar kan forma människors identiteter och livsstilar.
- Studiebesök i kyrkor och andra religiösa lokaler.
- Undervisning/diskussion om konflikter och möjligheten i sekulära och pluralistiska samhällen. Frågor om religionsfrihet, sexualitet och jämställdhet diskuteras.
- Diskussion och undervisning om etiska frågor samt människosynen i några religiösa och andra livsåskådningar.
- Diskussion och undervisning om mänskliga rättigheter, demokratiska värderingar (t ex frihet och ansvar).

Gymnasiet

På gymnasiet har samtliga elever kursen Religion 1. Grundläggande för den kursen, med avseende på främjande åtgärder, är att:

- Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar kunskaper om hur människors moraliska förhållningssätt kan motiveras utifrån religioner och livsåskådningar. De ska ges möjlighet att reflektera över och analysera människors värderingar och trosföreställningar och därigenom utveckla respekt och förståelse för olika sätt att tänka och leva.
- Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att analysera och värdera hur religion kan förhålla sig till bland annat etnicitet, kön, sexualitet och socioekonomisk bakgrund.

Utvärdering: I samband med kvalitetsredovisningens upprättande.

Ansvar: Klasslärare (åk 1 – 6), huvudlärare i Religion (åk 7 – 9 och gymnasiet) och lärare i ämnet vid ämneskonferenser och stadiemöten.

Funktionshinder

Mål

På vår skola ska alla elever ha samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionshinder. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering på grund av funktionshinder.

Aktiviteter för att nå målen

- Vi arbetar för att alla elever ska ha lika möjligheter att delta i skolans verksamhet, oavsett funktionshinder.
- Vid planering av skolans verksamhet ska konsekvenserna för elever med olika funktionshinder beaktas.
- Skolans rutiner kring mottagandet av elever vars funktionshinder ställer krav på den pedagogiska eller den fysiska miljön ska särskilt uppmärksammas.

Utvärdering: I samband med kvalitetsredovisningens upprättande.

Ansvar: Skolledning och EHM.

Sexuell läggning

Mål

Vår skola ska arbeta för ökad förståelse för olika sexuella läggningar. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

Aktiviteter för att nå målen

Åk 1 – 6

- Sexuell läggning diskuteras inom ramen för skolämnen som har anknytning till detta, t ex biologi och samhällskunskap.
- Värderingsövningar t.ex. ”fyra hörn” där eleverna får chansen att möta andra elevers åsikter om sexuella olikheter.
- Samtal om elevernas språkbruk och den verkliga betydelsen av ord som elever använder nedvärderande.
- Eleverna får lära sig att bestämma över sin egen kropp, att få säga nej och att det ska respekteras, t ex om man skall ha massage i klassen.

Åk 7 – 9 och gymnasiet

- Sexuell läggning diskuteras inom ramen för skolämnen som har anknytning till detta, t ex biologi och samhällskunskap.
- Värderingsövningar t.ex. ”fyra hörn” där eleverna får chansen att möta andra elevers åsikter om sexuella olikheter.
- Besök från till exempel RSFL, RFSU eller kärleksakuten.
- Gruppdiskussioner under laborationer och helklasslektioner.
- Filmvisning.
- I olika ämnen sker en medveten syn på arbetsuppgifter och övningar där annat perspektiv än heteronorm används och uppgifter med annat perspektiv används t ex vid uppgifter inom Ma eller andra ämnen.

Utvärdering: I samband med kvalitetsredovisningens upprättande

Ansvar: Huvudlärare i Nk, Bi grundskolan och lärare i ämnet vid ämneskonferenser och stadiemöten, skolledning och EHM.

6 Främjande arbete – övergripande

Åk 1 – 6

Vi arbetar främjande genom:

- Skolans värdegrundsarbete ”Varsam” som finns dokumenterad i en arbetsplan, ”Varsamplanen”, som uppdateras kontinuerligt (se Bilaga D).
- Varje läsår inleds med en ”Varsamperiod” då vi arbetar med värdegrundsfrågor, inskolning av nya elever, normer och regler. Perioden avslutas i samband med skolans födelsedag med en SAM-dag, en temadag med gemensamma aktiviteter för att stärka samarbetet och gemenskapen.
- Kompisrådsrepresentanter och kompisråd, där vi lägger fokus på att tala om kamratskap, barnkonventionen samt diskuterar skolans trivselregler och hur vi ska förbättra den psykosociala miljön på skolan.
- Trivselregler utformade tillsammans med eleverna.
- Elevråd och klassråd.
- Etik och moral, jämställdhetsfrågor etc. tas upp i alla ämnen i skolarbetet.
- All personal och alla elever informeras regelbundet om lagen och nyanställd personal introduceras av närmaste chef.
- Vid föräldramöten lyfts och diskuteras frågor kring förhållningssätt mellan elever, mellan elever och vuxna samt vuxna emellan.
- Arbete pågår med att ta fram tydligare riktlinjer för hur frågor som rör mångfald och normkritik avseende samtliga diskrimineringsgrunder förs in i all undervisning.

Åk 7 – 9 och gymnasiet

För att få eleverna väl medvetna om sin egen roll för omgivningens trivsel upprättas ett kontrakt mellan elev, föräldrar, lärare och rektor. Ledord: respekt. (Höstterminen)

Vi arbetar främjande genom:

- Trivselgrupper, fadderverksamhet, elevskyddsombud, elev-, klass- och SA-råd.
- Trivselregler utformade tillsammans med eleverna och SAM-tjänst.
- Enkätundersökning bland eleverna om trivseln på skolan.
- Olika gemensamma aktiviteter såsom temadagar mm.
- Handledningstid.
- Främjande arbete inom ramen för Samskolakursen, t ex föredrag, ANT-frågor om etik och moral, jämställdhetsfrågor och nätkultur. (Se bilaga)
- All personal och alla elever informeras regelbundet om lagen och nyanställd personal introduceras av närmaste chef.
- Vid föräldramöten tas frågor upp om förhållningssätt mellan elever, mellan elever och vuxna samt vuxna emellan.
- Samverkan mellan Samskolans gymnasium och SPRINT-klassen.

7 Kartläggning och analys

7.1 Kartläggning

Elevenkät genomförs i januari för hela skolan.

Kompisråd och trivselgrupper träffas regelbundet tillsammans med vuxna för att diskutera den psykosociala miljön med utgångspunkt från trivselregler och likabehandlingsplanen. Resultatet av elevenkäten analyseras noga i elevgrupper samt på elevhälsomöten.

Elevhälsomöten. Regelbundna möten med biträdande rektorer, specialpedagoger, skolsköterskor och skolkuratorer.

Klasskonferenser, samtal om elev och handledningstid.

Elevrådsmöten och föräldraföreningsmöten.

Incidentrapportering.

Arbetsmiljöronder.

7.2 Resultat av elevenkäten (innevarande läsår)

Åk 1 – 6

Se Kvalitetsredovisning (Bilaga B01:C)

Åk 7 – 9 och gymnasiet

Se Kvalitetsredovisning (Bilaga B01:D)

7.2 Analys av elevenkäten (innevarande läsår)

Åk 1 – 6 (Jfr Kvalitetsredovisning, Bilaga B01:D)

Under v. 17 (2016) genomfördes elevenkäten Sambalansen för femte året i grundskolans åk 1-6. 362 elever av 400 besvarade enkäten (90,5 %).

Vi får fortsatt positivt omdöme av eleverna, 95 % av eleverna är mycket nöjda eller nöjda med liten tveksamhet (samma procent som förra året). 1 % (4 elever) är inte nöjda när de tänker på allt i sin skola.

På frågan om eleverna känner sig väl bemötta av lärarna svarade 94 % att de håller helt med eller håller helt med men är lite tveksam. 0,8 % (3 elever) tycker inte att de blir väl bemötta av lärarna.

18 % av eleverna tycker inte att de hinner med sitt skolarbete så som de skulle vilja. Dock är det en liten förbättring än förra året då det var 20 % som kände så. Vi har periodvis haft läxhjälp på fritidshemmet, den kan vara en del i elevernas upplevda förbättring av att hinna med sitt skolarbete. Läxhjälp har varit populär och det är något vi kommer att satsa mer på för alla årskurser nästa läsår.

På frågan om eleverna får arbetsro på lektionerna är 80 % positiva och 20 % ej positiva,

samma procenttal som förra året. Vi har dock gjort en del satsningar i de yngre årskurserna med hänsyn till detta, genom att börja lektionerna på morgonen med tystläsning för alla elever blir det lugnare i klassrummen vilket främjar arbetsmiljön för elever och lärare.

På frågan om mobbning tyckte 21 % av lågstadieleverna att de blivit mobbade. Förra året var det 13 % av eleverna som ansåg att de blivit mobbade. Det var alltså betydligt fler (8 procentenheter) som ansåg sig mobbade detta året, så vi beslutade att göra en ny undersökning som endast handlade om hur eleverna upplever sin vardag i skolan ur mobbnings/retningshänseende nu. Vi ställde frågor som: Är någon dum mot dig eller känner du dig retad på skolan nu? Då svarade 7 % (8 elever) att de ibland blir retade.

Mellanstadieleverna fick för första gången svara på om de känt sig diskriminerade eller utsatta för kränkande behandling på skolan enligt följande diskrimineringsgrunder:

- Elever som känt sig kränkta eller retade på grund av sitt kön var 5,5 % (12 elever).
- Elever som känt sig kränkta på grund av vem du är eller har varit kär i var 12,8 % (28 elever).
- Elever som känt sig kränkt eller retad på grund av funktionshinder var 6,5 % (14 elever).
- Elever som känt sig kränkt eller retad på grund av sitt ursprung var 4,6 % (10 elever).
- Elever som känt sig kränkt eller retad för något annat är 23,4 % (51 elever).

Vi kommer att utveckla vårt Varsam- och Kompisrådsarbete med träffar vissa fredagar med skolans kurator som leder arbetet. Nolltolerans, Non-Violence och ett aktivt föräldraengagemang ska vara synligt i det dagliga arbetet med eleverna.

På frågor om trygghet och trivsel svarade 92 % av eleverna att de känner sig trygga i sin skola och 93 % trivs i sin klass.

Frågor om trivseln på fritidshemmet visar att 7 % (9 elever) trivs sådär bra eller inte alls och 93 % (127 elever) trivs på sitt fritidshem.

Åk 7 – 9 och gymnasiet (Jfr Kvalitetsredovisning, Bilaga B01:F)

I januari/februari 2016 genomfördes en elevenkät. Inga stora förändringar går att utläsa jämfört med förra årets enkät. Tyvärr lägre svarssiffror i år jämfört med förra året. 68 % (jämfört med 83 % förra året).

Eleverna är överlag mycket nöjda med skolan, lärarna och hur de blir bemötta.

Siffrorna för trivsel och trygghet i skolan är höga. Värdet för trivsel är 8,03/10 (jämfört med 8,18 förra året). Värdet för trygghet är 8,76/10 (jämfört med 8,79 förra året).

I elevenkäten fick eleverna frågor om vilken sorts kränkning eller trakasseri de kan ha varit utsatta för. De fick också frågor om diskrimineringsgrunderna. Eleverna hade också möjlighet att skriva mer i fritextsvar.

När det gäller kränkande behandling och trakasserier var resultatet någon procentenhet högre än förra året. Högst utslag, 15 %, gav psykosocialt agerande i form av elaka miner, blickar och utfrysning. Högre andel flickor än pojkar. Därefter kommer det verbala språkbruket med 13 % i form av hot, svordomar, öknamn, etc.

Generellt sett är siffrorna för grundskolan högre än för gymnasiet.

På frågan var kränkande behandling sker uppges korridoren som mest vanligt. En viss ökning sedan förra året.

I fritextsvaren framkommer att bamba är en plats där en del kränkningar och trakasserier sker. Bamba finns inte med som svarsalternativ i enkäten.

Fritiden finns inte heller som svarsalternativ vilket påpekas i fritextsvaren.

Kön är den diskrimineringsgrund som ger mest utslag med 14 % .I stort sett lika fördelat mellan flickor och pojkar. Därefter följer ålder, med 6 % . Mest förekommande i grundskolan. Övriga grunder mycket litet utslag.

Vid genomgång av enkätsvaren med Trivselgrupperna för grundskolan och gymnasiet samt med Elevrådet framhåller eleverna hur viktigt det är att vuxna på skolan visar att de bryr sig när något händer i exempelvis en korridor. Att vuxna stannar upp tills det är över. Det bidrar starkt till känslan av trygghet – att vuxna visar att de ser.

Fortfarande upplevs hemkunskapskorridoren på Bältgatan som lite mer stökig än andra korridorer. Likaså plan 3 på Stampgatan.

Även viktigt att vuxna fortsätter äta i lilla matsalen där det fortfarande kan vara oroligt.

Eleverna anser att en del av svaren i enkäten har sitt ursprung i händelser på fritiden. Exempelvis en del fysiska bråk som varit utanför skolan och som sedan påverkar eleverna. Likaså händelser på nätet.

När det gäller diskrimineringsgrunderna ålder och kön anser eleverna att siffrorna i enkäten speglar vår tid och våra samhällsfrågor. I syfte att lyfta elevperspektivet på skolan önskar de få mer hjälp att strukturera klassråden för att där kunna ta upp sina egna frågor.

Eleverna tror själva att svarsfrekvensen på enkäten skulle öka om de fick fylla i enkäten på mobilen och att det görs under en speciell dag.

8 Förebyggande arbete utifrån kartläggning och analys

8.1 Lilla skolan

Mål	Åtgärd	Ansvar
På fotbollsplan (12:ans gård): Skapa trygg stämning.	Tydligare regler. För förhand bestämd lagindelning av lärare för berörda klasser.	Klasslärare Skolledning

8.2 Stora skolan

Mål	Åtgärd	Ansvar
På Bältgatan: Fortsatt fokus på trygga korridorer och matro i lilla matsalen.	Fler vuxna rör sig i hemkunskapskorridoren. Fler vuxna i lilla matsalen. Se över möblering och skåpsplacering.	Alla vuxna Skolvärd APT Vaktmästare
På Stampgatan: Trygga korridorer på plan 3.	Fler vuxna rör sig på plan 3. Vandrande resurs påbörjar SA-passet på plan 3. Se över möblering och skåpsplacering.	Alla vuxna och speciellt med arbetsrum på plan 3. Skolvärd SA-resurs Vaktmästare APT
Högre svarsfrekvens på elevenkäten.	Skapa mer utrymme i schemat för att hinna stanna upp, reda ut, markera och visa omsorg.	Skolledning Alla vuxna APT

9 Åtgärder i akuta situationer

Det är viktigt att dokumentera vad som görs i akuta situationer. För detta ändamål finns speciella blanketter (se Bilaga B1 och B2). Lärare skall lämna dokumentationen till respektive skolledare.

Kränkande behandling

Åtgärder

1. När skolan får reda på/misstänker att en viss elev troligen är utsatt skall klassföreståndaren informeras omgående.
2. Klassföreståndaren undersöker om det är kränkande behandling. Om det konstateras att det är det följs arbetsgången nedan.
3. Klassföreståndaren skall vid uppenbara kränkningar informera föräldrar och berörd skolledare.
4. Klassföreståndaren är ansvarig för att följa upp fallet.

Arbetsgång

1. Klassföreståndaren tar kontakt med den utsatta på ett diskret sätt och försöker ta reda på så mycket fakta som möjligt. Vilka är förövarna? Vad har hänt? Hur ofta? Hur länge? Vid kränkningar på nätet ombeds den utsatta att säkra materialet genom att göra utskrifter som sparas.
2. Avstämning sker med berörd skolledare/rektor.
3. Klassföreståndaren planerar för ett samtal med förövarna en och en om de är flera. Den utsatta skall veta om när samtalet skall ske. Man får aldrig gå bakom ryggen på den utsatta. Förövarna skall däremot inte veta om att ett samtal planeras.
4. Klassföreståndaren agerar nu för att direkt få stopp på kränkningarna genom ett allvarligt samtal med förövarna. Klassföreståndaren skall inte agera ensam, det skall alltid vara två vuxna vid det allvarliga samtalet. Den andra klassföreståndaren, annan lärare eller rektor kan vara med.
5. Samtalet går ut på att kränkningarna omedelbart skall upphöra. Det är förövarna själva som skall komma med lösningar på hur detta skall ske.
6. En av de vuxna som varit med vid samtalet har fortlöpande kontakt med den utsatta för att höra hur det går.
7. Uppföljningssamtal med förövarna efter två veckor, en och en. Under tiden har man förövarna "under uppsikt". Vid behov har man ytterligare uppföljningssamtal.
8. Denna arbetsgång är en riktlinje att hålla sig till. Vissa fall kräver stor flexibilitet och delvis annorlunda arbetssätt.
9. Om kränkningarna inte upphör begär klassföreståndaren ett möte med ansvarig skolledare.
10. Dokumentation förs under ärendets gång, se bilaga B1 och B2.

Åtgärdsgruppen

Samskolan har en åtgärdsgrupp vars uppgift är att tillsammans med klassföreståndaren utreda och agera i de kränkingsfall som inte kan stoppas direkt enligt arbetsgången ovan.

Åtgärdsgruppen EHM består av rektor, biträdande rektorer, specialpedagoger, skolsköterskor och skolkurator.

Åtgärdsgruppen samlas så snabbt som möjligt när klassföreståndaren begär ett möte. Klassföreståndaren redogör för fallet. Gruppen beslutar hur man skall arbeta vidare för att få stopp på kränkningarna.

Kränkande behandling mellan vuxen och elev

Åtgärder

1. Om eleven känner sig kränkt av någon vuxen vänder sig eleven eller föräldern till rektor, skolsköterska, kurator eller annan personal.
2. Rektor eller av denne utsedd person vidtar utredning.
3. Båda parter skall få möjlighet till samtal med varandra. Detta samtal kan ske enskilt, tillsammans med föräldrar, klassföreståndare, rektor eller annan vuxen allt efter parternas önskemål och ärendets art.
4. Eventuella ytterligare åtgärder vidtas av rektor.
5. Uppföljning av ärendet görs.
6. Dokumentation förs under hela ärendet.

Kränkande behandling bland vuxna

Den som anser sig utsatt för kränkning/mobbning har ansvar för att genast ta kontakt med närmaste chef. Den som ser att någon blir kränkt har ett ansvar för att reagera på det inträffade.

Uppföljning och utvärdering

Samskolans likabehandlingsplan utvärderas varje år i januari. Detta dokumenteras inom ramen för skolans årliga kvalitetsredovisning. Rektor har yttersta ansvar att handlingsplan upprättas.

Ny plan varje år

Efter uppföljning och utvärdering ska ny plan upprättas. Denna ska utgå från aktuell lägesbeskrivning och innehålla tydliga utvärderingsbara mål samt handlingsplaner.

Bilagor

- A1. Definitioner
- B1. Checklista – åtgärder vid kränkande behandling
- B2. Blankett – genomförda åtgärder vid kränkande behandling
- C. Samskolekursen och varsamarbetet
- D. Arbetsplan "Varsam"

Bilaga A

Definitioner

Med diskrimineringsgrunden **etnisk tillhörighet** menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Med diskrimineringsgrunden **funktionshinder** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Med diskrimineringsgrunden **sexuell läggning** menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Med diskrimineringsgrunden **könsöverskridande identitet eller uttryck** omfattas de flesta transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används om människor som på olika sätt bryter mot samhällets normer kring könsidentitet och könsuttryck – mot föreställningar om hur kvinnor och män, pojkar och flickor förväntas vara och se ut. Transpersoner kan till exempel vara transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) eller inter- och transgenderpersoner (personer som definierar sig bortom kön eller utanför de traditionella könsidentiteterna).

Bilaga C

Samskolekursen och Varsamarbetet

Samskolans verksamhet skall genomsyras av en humanistisk värdegrund som betonar människors lika värde. En värdegrund som lyfter fram människolivets okränkbarhet och den hela människan.

Skolan skall inte bara undervisa utan också stödja föräldrarna i deras ansvar att uppfostra sina barn. För att kunna påverka framtiden krävs kunskap om och förankring i den egna och andras berättelse eller historia. Det krävs förståelse och medkännande med andras livsvillkor. Det krävs därför att undervisning lär eleverna att se, att de verkligen uppfattar vad de ser.

Samskolan skall stimulera till en obruten nyfikenhet, till passionen i sökandet och till lusten att upptäcka nytt och eleven aldrig att slå sig till ro med det hon tror sig veta. I detta är självreflektion, förmågan att se sig själv i förhållande till andra, det kompromisslösa sanningssökandet och modet att stå upp för det man tror och vet centralt.

Genom Samskolekursen och Varsamarbetet vill vi, med start i förskolan och final med studenten ge eleverna en bildningsresa genom den humanistiska värdegrund på vilken vår skola och vårt samhälle vilar. Vi kommer att göra många stopp och nedslag på vår resa men vi kommer aldrig att stanna upp helt. Med Samskolekursen och Varsamarbetet vill vi förädla det mänskliga och medkännande klimat som alltid präglat Samskolan. Det klimat som definierar frihet inte som en rättighet att göra vad du behagar utan en skyldighet att göra ditt bästa.

Åk 1 – 6

På Lilla Skolan åk f – 6 har vi valt att formulera hur vi arbetar mot målen i kursplanens allmänna del, värdegrund, i en arbetsplan som vi kallat Varsamplanen. Bilaga D.

I arbetsplanen kan man läsa de olika mål vi satt upp för vårt arbete samt exempel på hur vi ska nå dit.

Till planen hör en pärm (under arbete) som är indelad i de olika områdena; övergripande mål, självkännedom, empati, motivation och social kompetens. Varje del (kommer att) innehåller konkreta lektionsförslag på hur man kan genomföra arbete mot målen. Pärmen ska ses som ett komplement till de arbetsmetoder som redan finns implementerade på Samskolan så som StegVis, SET och Friends.

Arbetet med Arbetsplan Varsam är allas ansvar och ska finnas integrerad i all skolverksamhet. Det kan därför inte anses att arbetet mot Varsam-målen skulle ligga på någon eller några enskilda pedagoger eller ämnen utan alla, på skolan verksamma vuxna, förväntas ta del av och arbeta mot dessa mål i respektive verksamhet.

Varje läsår inleds med en Varsamperiod. Under denna period intervjuar och fotograferar de äldre eleverna alla elever och personal som är nya på skolan. Dessa intervjuer anslås i glasgården för att alla på skolan ska känna igen varandra och för att alla nya ska förstå att de är sedda och välkomna. Under Varsamperioden intensifieras värdegrundsarbetet i klassrummen. Alla klasser arbetar med gruppen, samarbete, empati värdeord och liknande. Trivselreglerna revideras under denna period som avslutas med en SAM-dag, en temadag med samarbete och gemenskap i samband med skolans födelsedag.

Åk 7 – 9 och gymnasiet

Tanken är att vi under åk 7 arbetar med den nya gruppen utifrån tanken att om vi känner varandra tillräckligt väl och omgivningen så är det en bra utgångspunkt för att lära sig om normer och värderingar, konsekvenser, ansvarstagande och ställningstaganden.

En del av innehållet läggs också på det som tidigare var ANT – dagarna i mars i åk 7. Det innehållet sprider vi ut under vårterminen och använder oss av ibland schemabrytande storgruppsföreläsningar, ibland klassövningar.

I stora drag så vill vi att klassen arbetar tillsammans med uppgifterna under åk 7, ofta under ledning av klassföreståndaren, men också ibland med hjälp av andra lärare och krafter utifrån.

Till förfogande har vi 18 timmar i åk 7. Vi lägger dessa som helklasstimmar varannan vecka. Vid perioder så kan vi schemabryta och samla alla i åk 7 eller delar av parallellen.

Tid i grova drag:

Åk 1 – 6 Under Varsamperioden i augusti – september ca 5 timmar per vecka. Under övriga läsåret varierande men minst 1 timma varannan vecka

Åk 7 1 timma i varannan vecka

Åk 8 4 timmar under de 4 första veckorna på SA*

Åk 9 3 timmar under de tre första veckorna på SA*

Gy 1 4 timmar under de 4 första veckorna på EA*

Gy 2 3 timmar under de tre första veckorna på EA*

Gy 3 0 timmar